

LUNDS UNIVERSITET
Medicinska fakulteten

Medicinska fakultetsstyrelsen

ALLMÄN STUDIEPLAN
LABORATORIEMEDICIN

1 (8)

2007-05-24

Dnr M:G 11 2007/771

Rev. 2010-03-25

Dnr M 2010/641

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i laboratiemedicin

<http://www.med.lu.se/utbildning/forskarutbildning>

(Fastställd av Medicinska fakultetsstyrelsen 2007-05-24)

Studieplanen träder ikraft den 1 juli 2007.

Reviderad av Forskarutbildningskommittén den 25 mars, 2010

Gäller från 2010-07-01

Utbildning på forskarnivå ges i den omfattning tillgängliga resurser medger.

1. BESKRIVNING AV OMRÅDET LABORATORIEMEDICIN

Laboratiemedicin är ett samlingsbegrepp för ett brett område av besläktade ämnen (bl a kemi, mikrobiologi, patologi, farmakologi, genetik, hematologi, immunologi, miljömedicin, molekylär biologi, molekylär medicin, transfusionsmedicin och epidemiologi). Gemensamt för dessa är en förankring i sjukvårdens laboratorier och en forskning som ofta är integrerad i laboratoriernas utvecklingsarbete. Forskningsprojekten och den laboratiemedicinska analysverksamheten genomförs i samarbete med sjukvård och kliniska institutioner, varigenom fynden blir tillgängliga och användbara i den patientvårdande verksamheten. Laboratiemedicin är därigenom en del av den medicinska kärnverksamheten. Laboratiemedicinen har en unik kunskapsbas och har ett mångfacetterat forsknings-, utbildnings- och konsultansvar. Den teknologiska utvecklingen inom fältet är snabb. Nya metoder inom t ex bioinformatik, bio-, gen- och nanoteknik kommer att ge möjligheter för nya forskningsfält.

Inom medicinska fakulteten erbjuds utbildning på forskarnivå inom alla ovan beskrivna inriktningar.

2. MÅLSÄTTNING

Utbildning på forskarnivå skall väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå eller motsvarande kunskaper.

Utbildning på forskarnivå skall, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå och på avancerad nivå, utveckla de kunskaper och färdigheter som behövs för att självständigt kunna bedriva forskning. (Högskolelagen 1 kap, 9 a §)

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och

- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,

- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,

- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,

- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,

- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och

- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och

- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

(Högskoleförordningen SFS 1993:100, bilaga 2 Examensordning)

Specifika mål i ett doktorandprogram kan formuleras i den individuella studieplanen.

3. UTBILDNINGENS OMFATTNING

Utbildning på forskarnivå omfattar 240 högskolepoäng – d v s fyra års heltidsstudier eller högst åtta års deltidstudier och avslutas med *doktorsexamen i medicinsk vetenskap*. En etapp om minst 120 högskolepoäng kan avslutas med *licentiatexamen i medicinsk vetenskap*.

4. UTBILDNINGENS INNEHÅLL

För doktorsexamen är fördelningen mellan kurser och litteraturstudier respektive avhandlingsarbete högst 60 högskolepoäng kurser och litteraturstudier och minst 180 högskolepoäng för avhandlingen. För licentiatexamen gäller högst 30 högskolepoäng kurser och litteraturstudier och minst 90 högskolepoäng för avhandlingen. I kurser ingår dels de kurser som är gemensamma för fakultetens utbildning på forskarnivå oavsett inriktning, dels kurser specifika för laboratoriemedicin och eventuellt särskilda kurser angivna i den individuella studieplanen. Doktoranden uppmanas också att genomgå för medicinska fakulteten relevanta pedagogiska kurser.

Kurser och litteratur

a) För doktorander gäller ett totalt kurskrav på 17,5 hp. (a-c) Utöver det obligatoriska kurspaketet ingår ytterligare en valbar forskarutbildningskurs motsvarande 1,5 hp samt en fullgjord portfolio om 9 hp enligt fastställt portfoliosystem. För den doktorand som genomgår försöksdjurskurs (3 hp) kan denna kurs ersätta valbar kurs 1,5 hp och 1,5 hp i portfolio.

- Introduktionskurs, 1 hp
- Forskningsetik, 1,5 hp
- Vetenskaplig kommunikation, 1,5 hp
- Muntlig kommunikation, 1,5 hp
- Statistiska metoder inom medicinsk forskning, 1,5 hp
- eller SPSS-baserad biostatistik, 1,5hp

b) *Obligatorisk valbar kurs om motsvarande 1,5 högskolepoäng*

c) *Portfolio (9 högskolepoäng)*

För forskarstuderande antagna från och med 1 juni 2008 ingår 9 högskolepoäng i form av portfolio som ett obligatoriskt moment, enligt fastställd blankett. För den doktorand som genomgått försöksdjurskurs motsvarande 3 högskolepoäng kan 1,5 högskolepoäng ersätta valbar kurs enligt punkt b) ovan och 1,5 högskolepoäng i portfolio.

d) *Kurs i försöksdjursvetenskap (3 högskolepoäng)*

Kursen är obligatorisk för alla doktorander som använder försöksdjur i sitt avhandlingsarbete och skall genomföras i början av utbildningen på forskarnivå.

e) *Högskolepedagogisk introduktionskurs*

Enligt universitetsstyrelsens beslut 2003-10-06 är två veckors högskolepedagogisk utbildning obligatorisk för doktorander som ska undervisa. Enligt MFS beslut 2004-06-01, § 50, ska basen för denna utbildning utgöras av Högskolepedagogisk introduktionskurs.

Avhandlingen är det huvudsakliga arbetet under utbildningen och utformas i samråd mellan doktorand och handledare. Den skall uppfylla fakultetens kvalitetskrav så att resultaten kan publiceras i internationella vetenskapliga tidskrifter med peer review system. Avhandlingsarbetet presenteras i regel som en sammanläggningsavhandling, dvs med en kort sammanfattning av ett antal vetenskapliga uppsatser och skall omfatta

minst 180 högskolepoäng. För licentiatexamen är omfattningen minst 90 högskolepoäng.

5. BEHÖRIGHET

Behörig att antas till utbildning på forskarnivå är den som uppfyller kraven för såväl grundläggande som särskild behörighet. Dessutom krävs att den sökande bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att genomföra utbildningen.

Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har

- avlagt examen på avancerad nivå
- fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
- på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Fakultetsnämnden får för enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl.

Särskild behörighet

Kraven på särskild behörighet skall avse kunskaper från grundläggande högskoleutbildning eller motsvarande men kan också avse särskild yrkeserfarenhet. Dessutom krävs tillräckliga kunskaper inom ämnesområdet för utbildning på forskarnivå.

Kraven på särskild behörighet uppfyller den som har

- minst 60 högskolepoäng inom ämnesområdet för utbildning på forskarnivå varav fördjupningsarbete om minst 30 högskolepoäng av relevans för ämnesområdet,
- svensk läkarexamen eller svensk läkarlegitimation.

För studenter med grundutbildning som behöver kompletteras för behörighet för antagning till utbildning på forskarnivå inom medicinsk fakultet, kan fördjupningskurs i humanbiologi anordnas (30 högskolepoäng).

Studerande med utomnordisk grundexamen skall ha kunskaper motsvarande 3-årig gymnasiekompetens i engelska (godkänt prov) om hemspråket är annat än engelska. Om vidimerat godkänt prov inte kan styrkas skall antingen ett TOEFL-test eller ett IELTS-test genomföras. Maxpoäng på TOEFL-testet är 660 poäng och kravet för tillträde till utbildning på forskarnivå vid medicinska fakulteten i Lund är minst 550 poäng på det pappersbaserade testet, minst 213 poäng i det datorbaserade testet och minst 79 poäng i det Internet-baserade testet. För IELTS-test krävs att "Academic Module" genomförs med minst 6.5 som resultat och inget delmoment under 5,0.

Tillgodoräknande

Om en student vid en högskola i Sverige har gått igenom viss högskoleutbildning med godkänt resultat, har studenten rätt att tillgodoräkna sig detta för högskoleutbildning vid en annan högskola. Detta gäller dock inte, om det finns en väsentlig skillnad mellan utbildningarna.

Detsamma gäller studenter som har gått igenom en viss utbildning med godkänt resultat

1. *vid universitet eller annan läroanstalt för högre utbildning i Danmark, Finland, Island eller Norge eller hos den som är part i Europarådets konvention av den 11 april 1997 om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen (SÖ 2001:46), eller*
2. *vid Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap. (SFS 2006:1053)*

En student har rätt att tillgodoräkna sig annan utbildning än den som avses ovan, om de kunskaper och färdigheter som studenten åberopar är av en sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak svarar mot den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas. En student får även tillgodoräknas motsvarande kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet. (SFS 2006:1053)

(Högskoleförordningen 6 kap 6-7§§)

Forskarutbildningskommittén prövar på studentens begäran i varje enskilt fall om tidigare utbildning eller verksamhet kan tillgodoräknas.

6. URVAL OCH ANTAGNING

Samtliga heltidsplatser inom utbildningen på forskarnivå ska utannonseras i öppen konkurrens. Utlysningen görs tillgänglig på fakultetens hemsida www.med.lu.se samt på Lunds universitets hemsida www.lu.se

Då antalet behöriga sökande överstiger antalet lediga utbildningsplatser skall ett urval ske baserat på en granskning av de sökandes meriter. I enlighet med högskoleförordningens bestämmelser skall urvalet främst baseras på en bedömning av de sökandes förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. Vid antagning är det främst den sökandes meriter från den grundläggande utbildningen som normalt kan bedömas. Härvid skall bredd, djup och relevans liksom moment av självständigt arbete beaktas. I samband med att en utbildningsplats utannonseras skall, när så är möjligt, sökande vilka framstår som mest lämpade, genomgå intervju så att ett gott underlag för beslut erhålls. Referenser ska höras. Efter urvalsprocess skall en kortfattad skriftlig motivering till gjort urval lämnas.

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande.

Vid aktiv rekrytering och urval av studerande till utbildningen på forskarnivå skall mångfald och jämn könsfördelning alltid beaktas i enlighet med Lunds universitets jämställdhetspolicy, likabehandlingspolicy och mångfaldsplan.

Då urval är gjort ansöker utvald person om antagning till utbildning på forskarnivå.

7. FINANSIERING

Doktoranden skall antas vid den institution där han/hon avser att bedriva merparten av sina studier. Antagning av doktorander till utbildning på forskarnivå kan göras när som helst under året.

Handledaren redovisar en finansieringsplan för alla fyra (åtta) åren i sin projektansökan, antingen projektet är på heltid eller deltid. För antagning till

licentiatexamen gäller två respektive fyra år. Möjlighet att söka finansiering från fakulteten finns (se nedan). Fakultetsfinansiering söks i konkurrens och kan därför inte ingå i handledarens finansieringsplan.

Utbildning på forskarnivå på heltid

Till utbildning på forskarnivå på heltid får bara antas sökande som anställs som doktorand eller som beviljas utbildningsbidrag för doktorand. Fakulteten får dock anta sökande som har någon annan form av studiefinansiering, om man bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen. Den som har fått utbildningsbidrag för doktorand skall anställas som doktorand senast när doktoranden genomgått halvtidskontroll, d v s när det enligt den individuella studieplanen återstår två års utbildning till doktorsexamen. Huvudhandledaren ansvarar för att finansiering finns för hela doktorandens utbildningstid.

Fakulteten kan finansiera viss del av utbildningen på forskarnivå.

Följande regler gäller för *fakultetsfinansiering av utbildning på forskarnivå*:

Studiefinansiering för doktorander ledigkungs två gånger om året, i mars respektive september.

Då ledigkungs:

- tillfälligt förordnande som doktorand (doktorandmånader) avsedda för forskarstuderande under senare delen av utbildningen. Dessa medel söks av doktorand och handledare gemensamt.

Utbildning på forskarnivå på deltid

Sökande som har någon *annan form av studiefinansiering* (utrymme för utbildning på forskarnivå inom klinisk tjänst, tillgång till klinisk forskningstid, m m) får antas som deltidsstuderande om fakulteten bedömer att studiefinansieringen kan säkras under hela utbildningen och att den sökande kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom åtta år.

8. UPPLÄGGNING AV UTBILDNINGEN

Uppläggnings av studierna skall framgå av den individuella studieplanen. Studierna skall planeras så att de kan genomföras på heltid under fyra år eller på deltid under högst åtta år. För antagning till licentiatexamen gäller två respektive fyra år.

Handledning

I samband med att en studerande antas till utbildning på forskarnivå skall huvudhandledare och biträdande handledare utses. Till huvudhandledare får utses lärare vid medicinska fakulteten som är antagen som oavlönad docent eller den som av extern sakkunnig bedömts ha lägst motsvarande kompetens. Om huvudhandledaren inte är docent måste den biträdande handledaren vara det. Huvudhandledaren måste i dessa fall vara huvudman för ett treårigt projektanslag från en nationell/internationell anslagsgivare. Huvudhandledaren bör vara verksam vid Lunds universitet, Skånes universitetssjukhus (SUS), eller ha annan tydlig anknytning till medicinska fakulteten. Samtliga handledare skall ha avlagt doktorsexamen samt ha genomgått godkänd handledarutbildning. Doktoranden har rätt till handledning under den tid som behövs för den föreskrivna utbildningen.

Nära förhållande/släktrrelation mellan doktorand och handledare är ej tillåtet, ej heller nära förhållande/släktförhållande mellan handledare som handleder samma doktorand. I övrigt gäller Vetenskapsrådets bestämmelser om jäv.

Individuell studieplan

För varje doktorand skall det i samband med antagningen till utbildning på forskarnivå och i samråd mellan doktorand och samtliga handledare upprättas en individuell studieplan som en form av ett kontrakt dem emellan. Studieplanen skall omfatta:

- plan över doktorandens forskningsuppgift, det vetenskapliga projektet
- en tidsplan för utbildningen
- omfattning och innehåll av handledning
- uppgift om de kurser (utöver obligatoriska) och den litteratur som doktoranden skall examineras på samt
- vad som i övrigt behövs för att utbildningen skall kunna bedrivas på ett effektivt sätt.

Den individuella studieplanen skall följas upp och uppdateras minst en gång varje år. Vid uppföljningen skall doktorand och handledare aktualisera utbildningens framskridande. Samtliga handledare skall signera studieplanen vid genomförd uppdatering.

Halvtidskontroll

Då ungefär halva tiden för utbildningen på forskarnivå förflutit skall varje doktorandprojekt bedömas med avseende på uppnådda resultat utifrån den individuella studieplanen. Detta görs i form av en halvtidskontroll. I regel genomförs halvtidskontrollen två år efter det att doktoranden antagits till utbildning på forskarnivå (heltidsstudier). Doktoranden skriver en kort redogörelse för projektet och presenterar detsamma på ett seminarium. I samband med halvtidskontrollen ska en genomgång av portfolion göras. Huvudhandledaren ansvarar för och tar initiativ till att halvtidskontroll utförs. Intyg om genomförd halvtidskontroll (på särskild blankett) insändes till fakultetskansliet.

Handledarna bör bevaka att doktoranden i det fortsatta avhandlingsarbetet visar sin självständighet genom att se till att den forskningsinsats som doktoranden utför är av sådan omfattning att han/hon står som ensam försteförfattare på minst ett av de arbeten som avses ingå i avhandlingen.

9. EXAMINATION

Doktorsexamen

För att få avlägga doktorsexamen vid medicinska fakulteten i Lund fordras att man antagits till utbildning på forskarnivå vid denna fakultet och att merparten av avhandlingsarbetet utgår från medicinska fakulteten i Lund.

Doktoranden skall ha genomfört sin forskningsuppgift enligt den individuella studieplanen vilket innebär att han/hon skall ha

- genomfört föreskrivna obligatoriska kurser samt eventuellt ytterligare kurser för utbildning på forskarnivå eller ämnesfördjupning angivna i den individuella studieplanen med betyget godkänd

- examinerats på den litteratur som finns angiven i den individuella studieplanen
- varit kontinuerligt aktivt engagerad i institutionens verksamhet, deltagit i institutionens seminarieverksamhet och i vetenskapliga konferenser
- genomfört halvtidskontroll
- fullgjord portfolio
- genomfört godkänd offentlig disputation

I de flesta fall torde avhandlingen omfatta tre-fyra arbeten. Minst ett av dessa skall vara publicerat eller accepterat för publicering med doktoranden som ensam första författare. Detta arbete skall vara accepterat eller publicerat under forskarutbildningstiden. Utbildning på forskarnivå är en prospektiv utbildning vilket innebär att de arbeten som ingår i avhandlingen ska vara fullgjorda under utbildningstiden. Finns tidigare publicerade arbeten, relevanta för forskningsområdet, kan dessa ingå, men får då endast utgöra mindre än hälften av antalet arbeten i avhandlingen.

Licentiatexamen

För godkänd licentiatexamen krävs dels att den studerande har genomfört de obligatoriska kurserna och dels har fått en vetenskaplig uppsats godkänd. Uppsatsen/delarbetena med en kort ramberättelse försvaras muntligt vid ett seminarium på examinandens institution.

10. ÖVERGÅNGSREGLER

När det gäller övergångsregler hänvisas till övergångsbestämmelserna till förordningen (2006:1053) om ändring i högskoleförordningen (1993:100), bilaga 2 till den allmänna studieplanen.

(I övrigt hänvisas till HF kap 5, 6 och 7)

11. ÖVRIGT

Studieplanen träder i kraft from den 1 juni, 2010